

SPRAWOZDANIE

Zajęcia: Uczenie Maszynowe

Prowadzący: prof. dr hab. Vasyl Martsenyuk

Laboratorium Nr 3

Data 27.02.2025

Temat: Uczenie maszynowe w
praktyce: analiza skupień

Wariant 10

Krzysztof Świerczek

Informatyka

II stopień, stacjonarne,
1semestr, gr. A

1. Polecenie: Uczenie maszynowe w praktyce: analiza skupień.

2. Github:

<https://github.com/Krzycho165/STUDIA>

In [2]: *# 1. Krzysztof Świerczek Sprawdzenie czy dane nadają się do analizy skupień (kl*

```
import pandas as pd
import numpy as np

file_path = "dane_statystyczne.csv"
data = pd.read_csv(file_path)

def check_data_for_clustering(data):
    results = {}

    numeric_cols = data.select_dtypes(include=[np.number]).columns.tolist() # Kc
    results['numeric_columns'] = numeric_cols

    missing_values = data.isnull().sum().sum() # Sprawdzenie brakujących wartości
    results['missing_values'] = missing_values

    non_numeric_cols = [col for col in data.columns if col not in numeric_cols]
    unique_values = {col: data[col].nunique() for col in non_numeric_cols}
    results['unique_values_in_non_numeric'] = unique_values

    ranges = {col: (data[col].min(), data[col].max()) for col in numeric_cols} #
    results['numeric_column_ranges'] = ranges

    results['num_observations'] = len(data) # Liczba obserwacji
    results['scaling_needed'] = True # Wymagana normalizacja

    return results

results = check_data_for_clustering(data)

# Wyświetlanie wyników
for key, value in results.items():
    print(f"{key}: {value}")
```

```
numeric_columns: ['id', 'age', 'income', 'outcome', 'savings', 'children', 'credit_score', 'spending_score']
missing_values: 0
unique_values_in_non_numeric: {'name': 100, 'employment_status': 4, 'city': 13}
numeric_column_ranges: {'id': (np.int64(1), np.int64(150)), 'age': (np.int64(18), np.int64(80)), 'income': (np.float64(2479.6), np.float64(28730.73)), 'outcome': (np.float64(508.03), np.float64(3410.55)), 'savings': (np.float64(42.28), np.float64(640217.0)), 'children': (np.int64(0), np.int64(5)), 'credit_score': (np.float64(320.18), np.float64(842.98)), 'spending_score': (np.float64(2.4), np.float64(99.74))}
num_observations: 150
scaling_needed: True
```

In [6]: *# 2. Metoda PCA*
2.1 Wykonaj analizę PCA na własnym zbiorze danych.
2.2 Wykonaj wizualizację skupień dla 2 lub 3 głównych składowych.
2.3 Porównaj wyniki klasteryzacji przed i po redukcji wymiarowości.

```
import numpy as np
import pandas as pd
import matplotlib.pyplot as plt
from mpl_toolkits.mplot3d import Axes3D
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.decomposition import PCA
```

```

from sklearn.cluster import KMeans
from sklearn.metrics import silhouette_score

# Wczytanie danych (przykładowe, jeśli masz dane w zmiennej 'data', to pomiń ten
# data = pd.read_csv("twoj_plik.csv")

# Wybór kolumn numerycznych
data_numeric = data.select_dtypes(include=[np.number])

# Normalizacja danych przed PCA
scaler = StandardScaler()
data_scaled = scaler.fit_transform(data_numeric) # Definicja data_scaled

# PCA - redukcja do 3 komponentów
pca = PCA(n_components=3)
data_pca = pca.fit_transform(data_scaled)

# Klasteryzacja k-means przed PCA
kmeans_before = KMeans(n_clusters=3, random_state=42, n_init=10)
labels_before = kmeans_before.fit_predict(data_scaled)

# Klasteryzacja k-means po PCA
kmeans_after = KMeans(n_clusters=3, random_state=42, n_init=10)
labels_after = kmeans_after.fit_predict(data_pca)

# Obliczenie współczynnika silhouette
silhouette_before = silhouette_score(data_scaled, labels_before)
silhouette_after = silhouette_score(data_pca, labels_after)

print(f"Silhouette score przed PCA: {silhouette_before:.2f}")
print(f"Silhouette score po PCA: {silhouette_after:.2f}")

# Wizualizacja wyników PCA w 2D
plt.figure(figsize=(10, 6))
plt.scatter(data_pca[:, 0], data_pca[:, 1], c=labels_after, cmap='viridis', s=50)
plt.title("Wizualizacja skupień po PCA (2D)")
plt.xlabel("Główna składowa 1")
plt.ylabel("Główna składowa 2")
plt.colorbar(label="Klaster")
plt.grid()
plt.show()

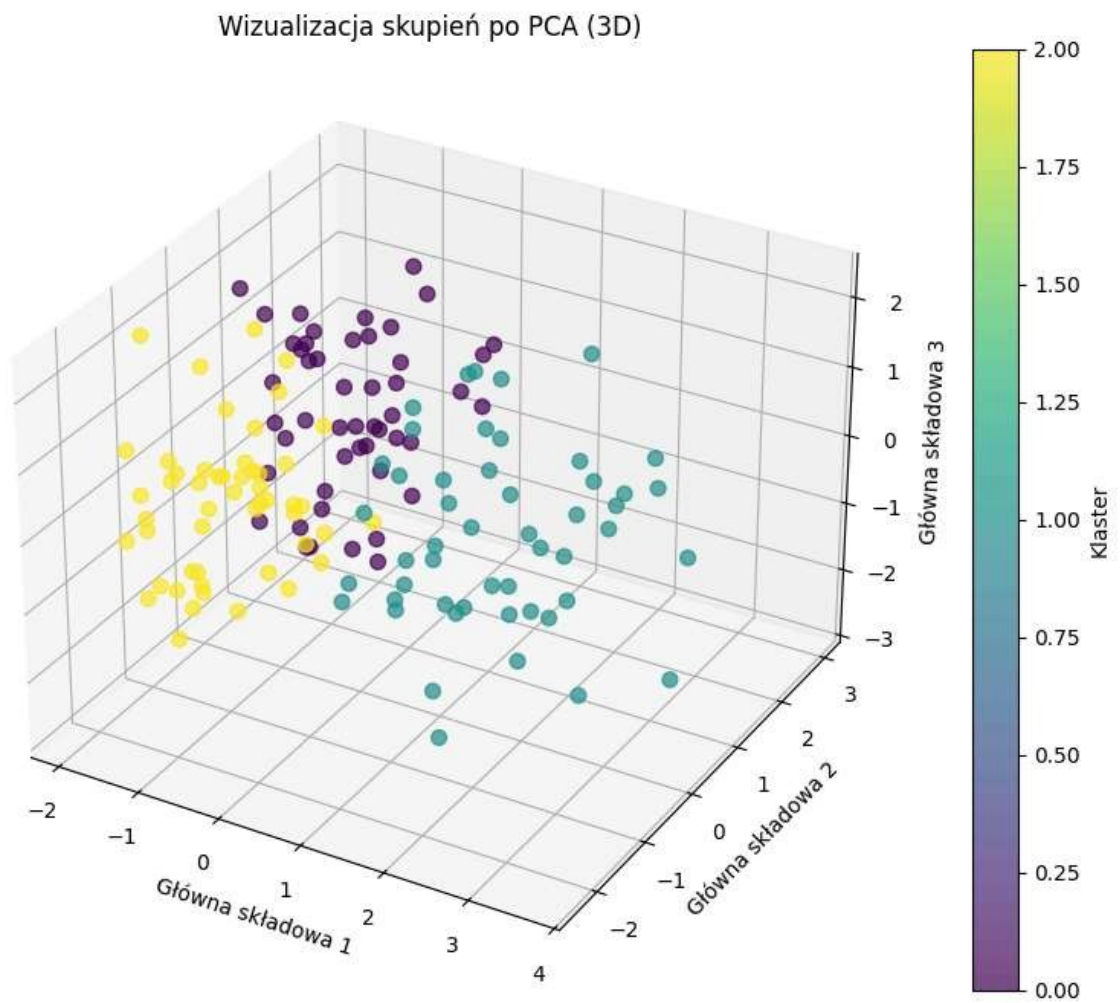
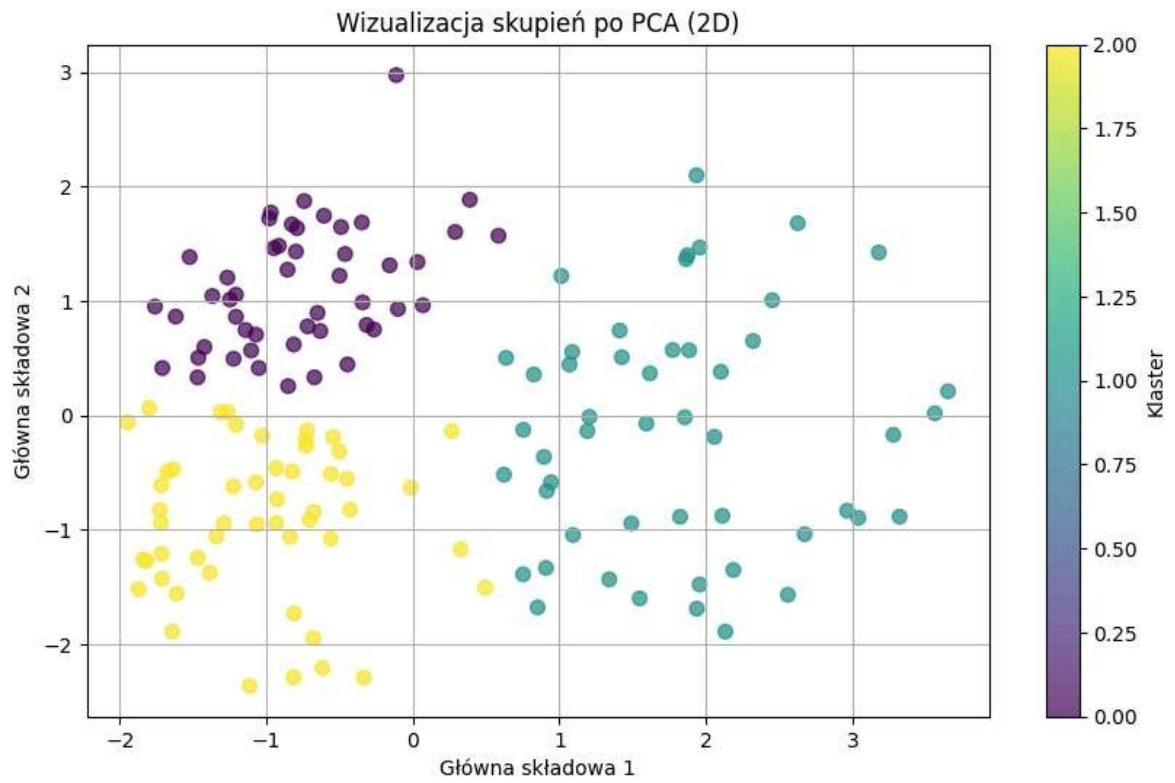
# Wizualizacja wyników PCA w 3D
fig = plt.figure(figsize=(12, 8))
ax = fig.add_subplot(111, projection='3d')
scatter = ax.scatter(data_pca[:, 0], data_pca[:, 1], data_pca[:, 2], c=labels_after)
ax.set_title("Wizualizacja skupień po PCA (3D)")
ax.set_xlabel("Główna składowa 1")
ax.set_ylabel("Główna składowa 2")
ax.set_zlabel("Główna składowa 3")
plt.colorbar(scatter, label="Klaster")
plt.show()

# Porównanie wyników klasteryzacji
print("Porównanie klasteryzacji:")
print(f"Liczba klastrów przed PCA: {len(set(labels_before))}")
print(f"Liczba klastrów po PCA: {len(set(labels_after))}")

```

Silhouette score przed PCA: 0.15

Silhouette score po PCA: 0.30

Porównanie klasteryzacji:
 Liczba klastrow przed PCA: 3
 Liczba klastrow po PCA: 3

```
In [7]: # 3.1 Klasteryzacja k-means dla różnych wartości k (metoda łokcia)
        inertia = []
```

```

silhouette_scores = []
k_values = range(2, 11) # Testujemy od 2 do 10 klastrów

for k in k_values:
    kmeans = KMeans(n_clusters=k, random_state=42)
    labels = kmeans.fit_predict(data_scaled)
    inertia.append(kmeans.inertia_)
    silhouette_scores.append(silhouette_score(data_scaled, labels))

# Wykres metody łokcia
plt.figure(figsize=(10, 6))
plt.plot(k_values, inertia, marker='o', linestyle='--', label='Inertia')
plt.title("Metoda Łokcia")
plt.xlabel("Liczba klastrów (k)")
plt.ylabel("Inertia")
plt.xticks(k_values)
plt.legend()
plt.grid()
plt.show()

# Wykres współczynnika silhouette
plt.figure(figsize=(10, 6))
plt.plot(k_values, silhouette_scores, marker='o', linestyle='--', color='orange')
plt.title("Wartość silhouette dla różnych k")
plt.xlabel("Liczba klastrów (k)")
plt.ylabel("Silhouette Score")
plt.xticks(k_values)
plt.legend()
plt.grid()
plt.show()

# Wybór optymalnego k na podstawie metody łokcia (manualny wybór lub analiza wykresu)
optimal_k = 3 # Zakładamy, że wybraliśmy k=3 na podstawie wykresu

# 3.2 Klasteryzacja k-means dla optymalnego k
kmeans_optimal = KMeans(n_clusters=optimal_k, random_state=42)
labels_optimal = kmeans_optimal.fit_predict(data_scaled)

# Porównanie wyników z wcześniejszym PCA
print(f"Silhouette Score dla optymalnego k={optimal_k}: {silhouette_score(data_scaled, labels_optimal):.2f}")

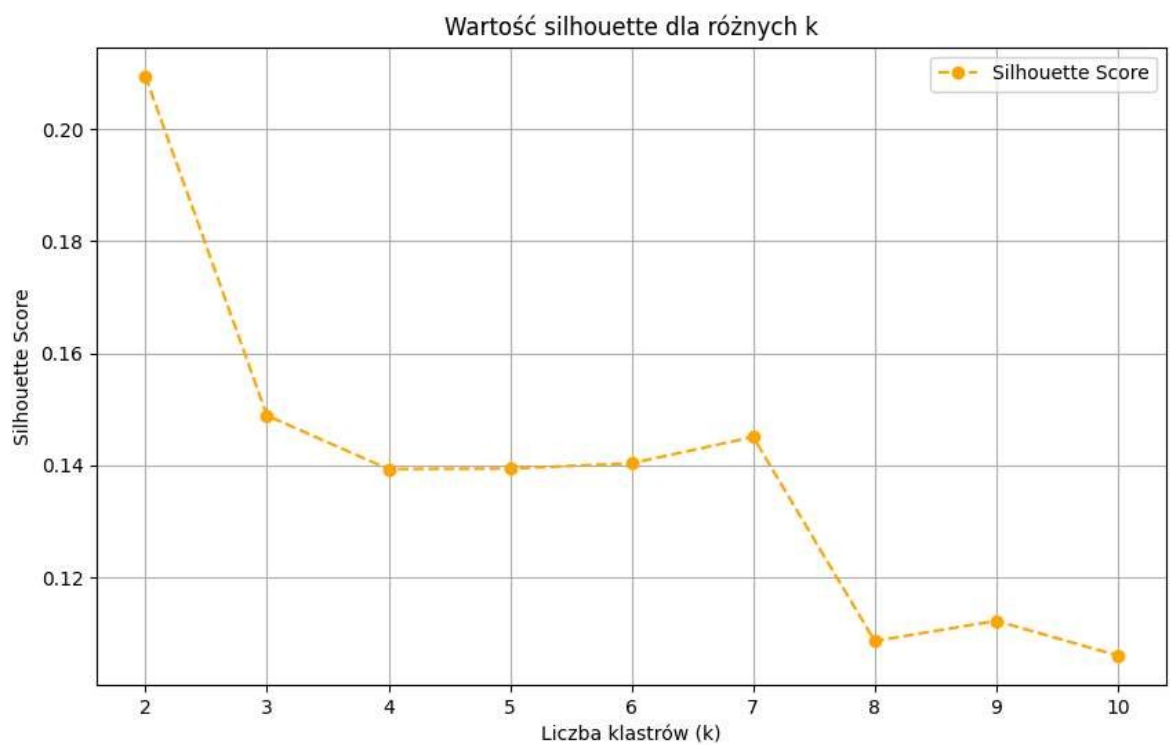
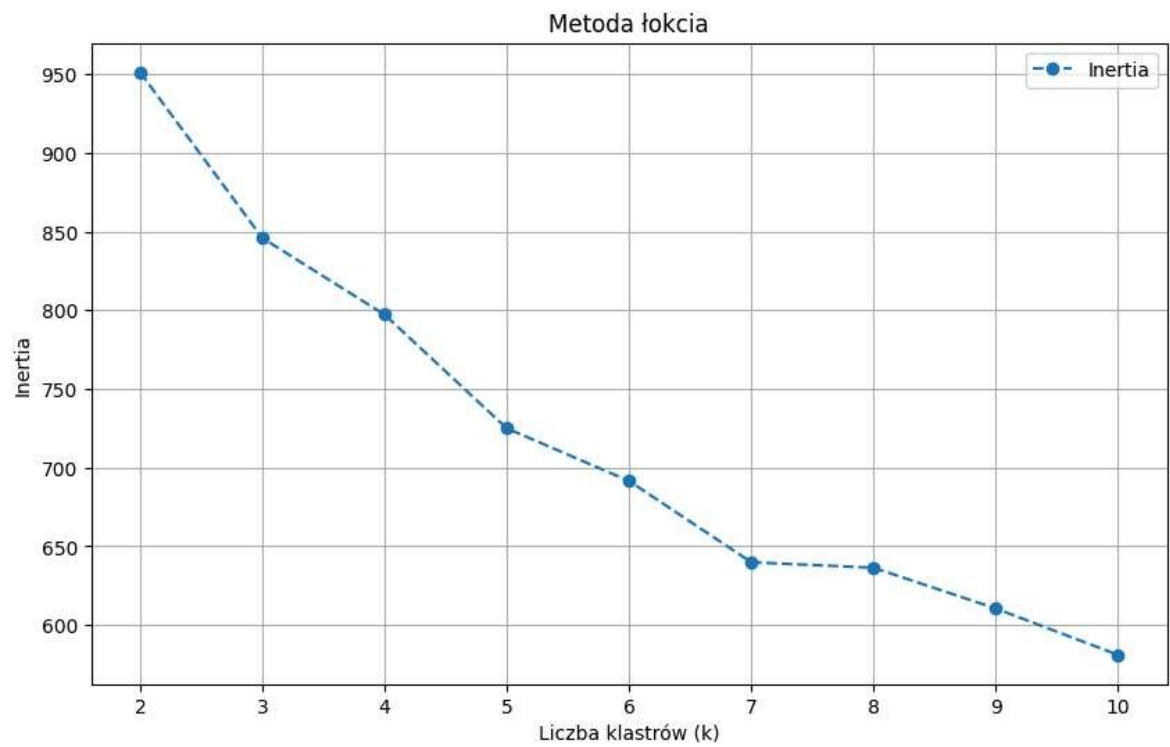
pca = PCA(n_components=2) # Redukcja do 2 komponentów
data_pca = pca.fit_transform(data_scaled)

kmeans_pca = KMeans(n_clusters=optimal_k, random_state=42) # Klasteryzacja po PCA
labels_pca = kmeans_pca.fit_predict(data_pca)

silhouette_pca = silhouette_score(data_pca, labels_pca) # Silhouette po PCA
print(f"Silhouette Score po PCA (k={optimal_k}): {silhouette_pca:.2f}")

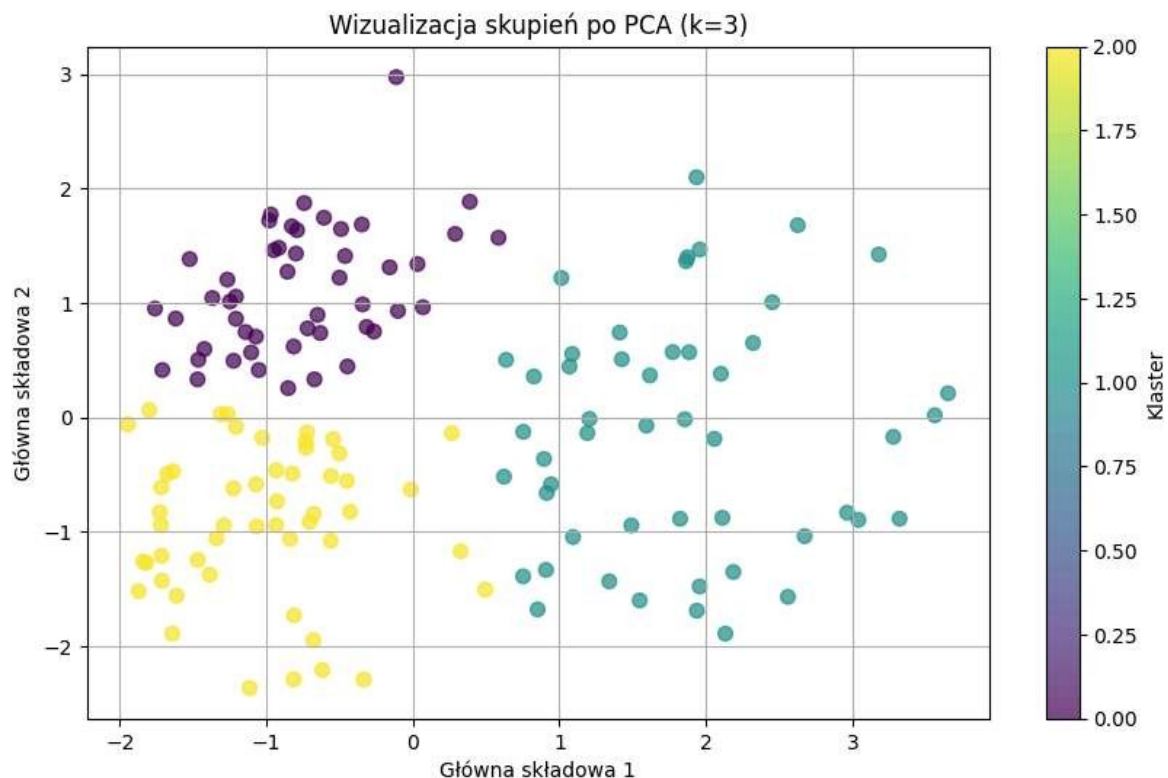
# Wizualizacja klasteryzacji na zredukowanych wymiarach (2D)
plt.figure(figsize=(10, 6))
plt.scatter(data_pca[:, 0], data_pca[:, 1], c=labels_pca, cmap='viridis', s=50,
            plt.title(f"Wizualizacja skupień po PCA (k={optimal_k})")
plt.xlabel("Główna składowa 1")
plt.ylabel("Główna składowa 2")
plt.colorbar(label="Klaster")
plt.grid()
plt.show()

```


Silhouette Score dla optymalnego $k=3$: 0.15

Silhouette Score po PCA ($k=3$): 0.45


```
In [8]: # 4. Metody hierarchiczne
# 4.1 Wykonaj klasteryzację hierarchiczną na dowolnym zbiorze danych. Przeanalizuj
# 4.2 Wyodrębni klastery na różnych poziomach dendrogramu. Porównaj otrzymane wyniki
# 4.3 Wykorzystaj dane wielowymiarowe i wykonaj redukcję wymiarowości (np. PCA)
from scipy.cluster.hierarchy import linkage, dendrogram, fcluster

scaler = StandardScaler()
data_scaled = scaler.fit_transform(data_numeric)

methods = ['ward', 'single', 'complete', 'average'] # 4.1 Klasteryzacja z różnymi metodami

plt.figure(figsize=(15, 10))
for i, method in enumerate(methods, 1):
    plt.subplot(2, 2, i)
    Z = linkage(data_scaled, method=method)
    dendrogram(Z, truncate_mode='level', p=5)
    plt.title(f"Dendrogram ({method.capitalize()} Linkage)")
    plt.xlabel("Obserwacje")
    plt.ylabel("Odległość")
plt.tight_layout()
plt.show()

chosen_method = 'ward' # 4.2 Wyodrębnianie klastrow na różnych poziomach dendrogramu
Z = linkage(data_scaled, method=chosen_method)

k = 3 # Wyodrębnienie klastrow (trzech)
clusters_hierarchical = fcluster(Z, k, criterion='maxclust')

silhouette_hierarchical = silhouette_score(data_scaled, clusters_hierarchical) # Porównanie z kmeans
print(f"Silhouette Score dla klasteryzacji hierarchicznej ({chosen_method}) linka")

kmeans = KMeans(n_clusters=k, random_state=42) # Porównanie z kmeans
clusters_kmeans = kmeans.fit_predict(data_scaled)
silhouette_kmeans = silhouette_score(data_scaled, clusters_kmeans)
```



```

print(f"Silhouette Score dla k-means (k={k}): {silhouette_kmeans:.2f}")

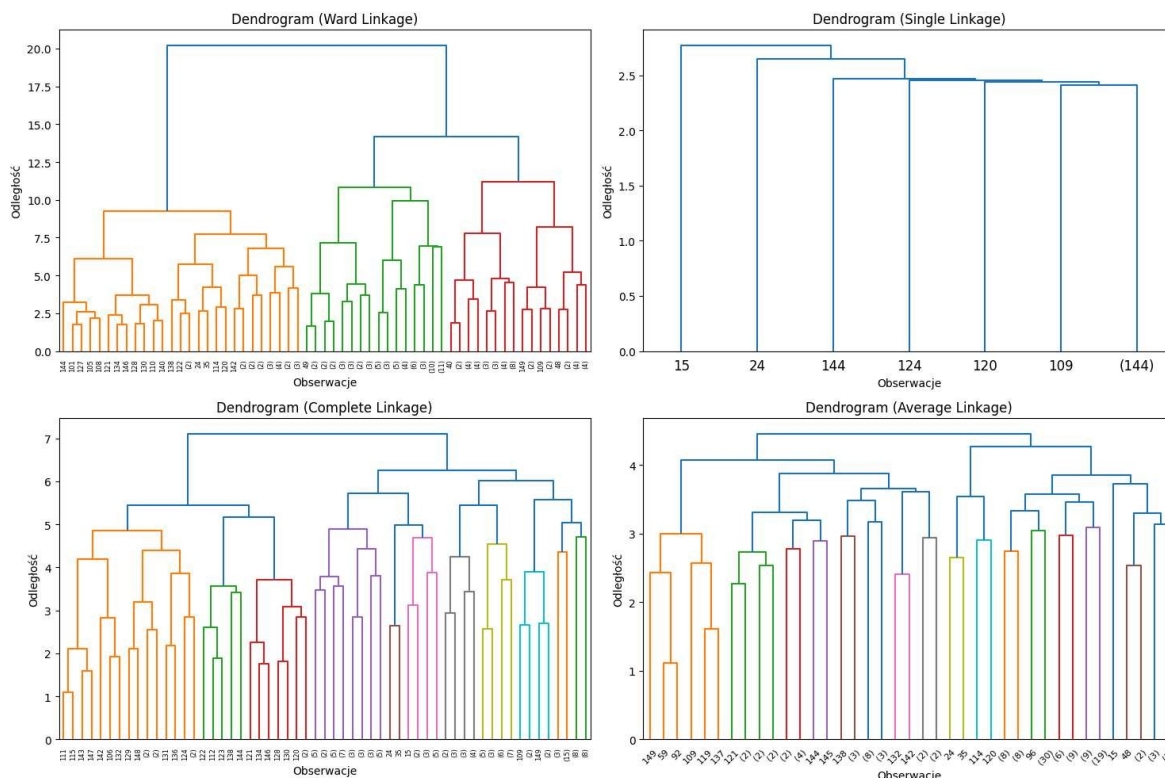
pca = PCA(n_components=2) # 4.3 Redukcja wymiarowości (PCA) przed klasteryzacją
data_pca = pca.fit_transform(data_scaled)
Z_pca = linkage(data_pca, method=chosen_method)
clusters_hierarchical_pca = fcluster(Z_pca, k, criterion='maxclust')

silhouette_hierarchical_pca = silhouette_score(data_pca, clusters_hierarchical_pca)
print(f"Silhouette Score dla klasteryzacji hierarchicznej po PCA (k={k}): {silhouette_hierarchical_pca:.2f}")

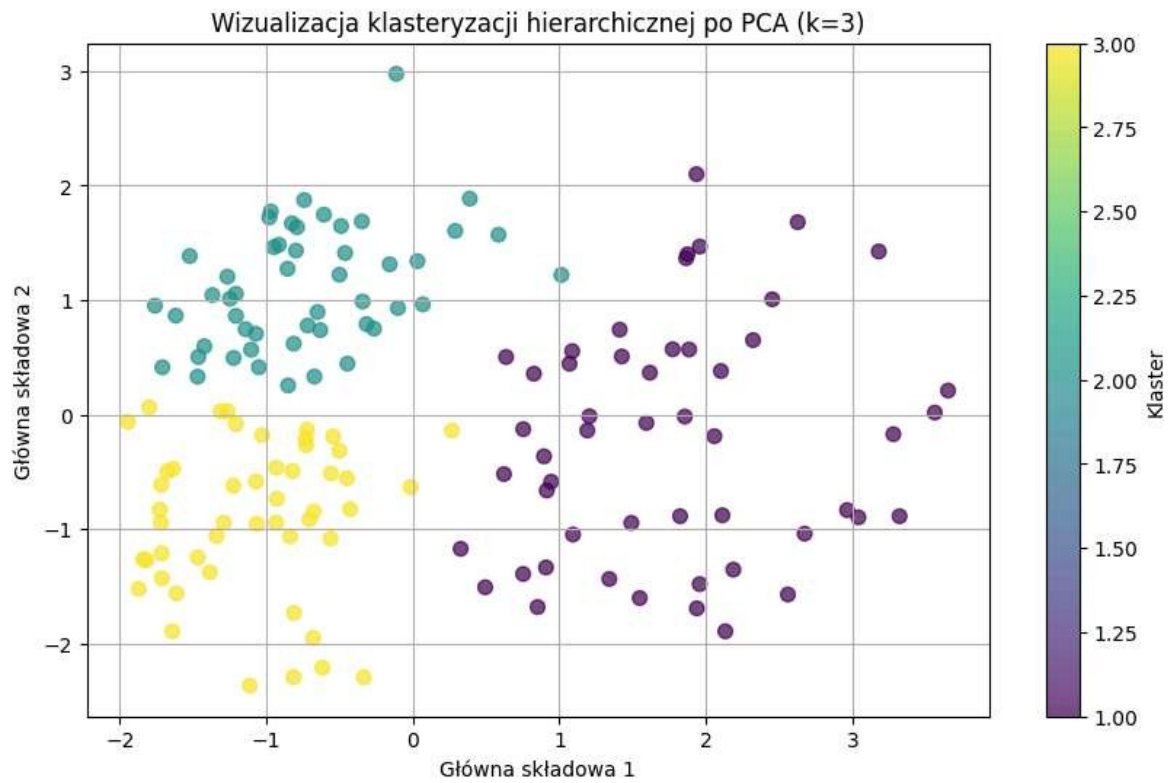
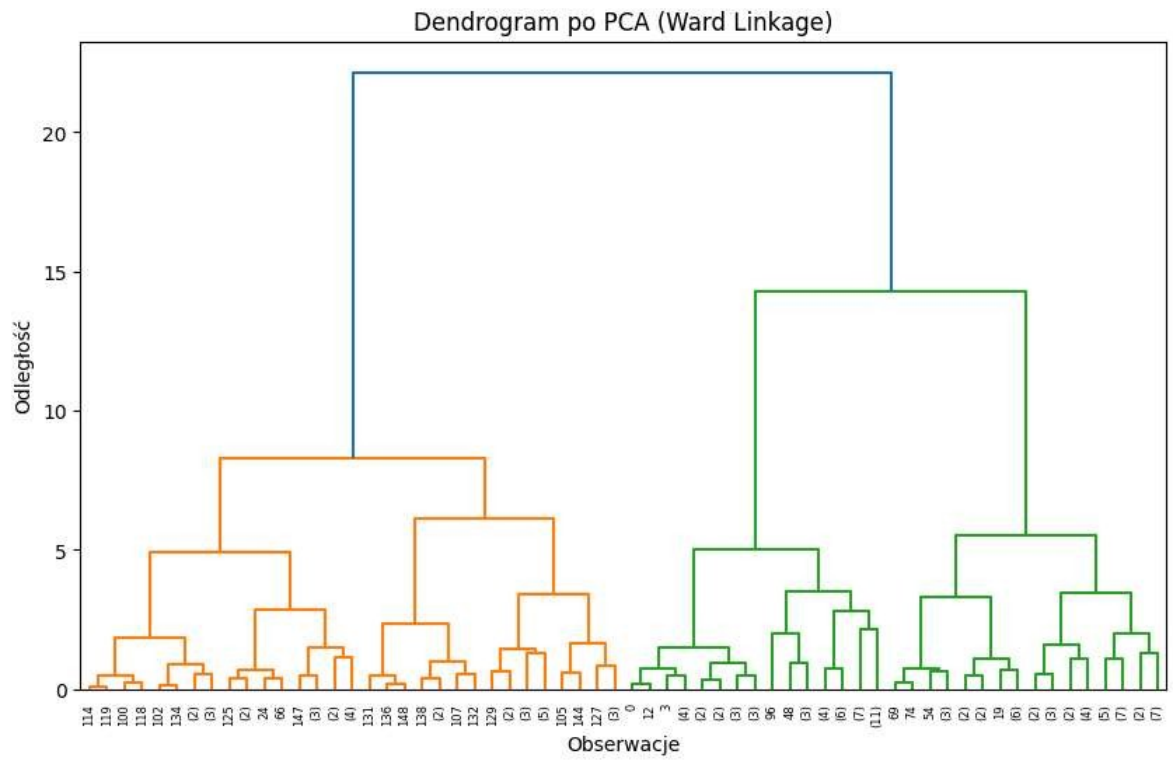
# Wizualizacja dendrogramu po PCA
plt.figure(figsize=(10, 6))
dendrogram(Z_pca, truncate_mode='level', p=5)
plt.title(f"Dendrogram po PCA ({chosen_method.capitalize()} Linkage)")
plt.xlabel("Obserwacje")
plt.ylabel("Odległość")
plt.show()

# Wizualizacja klasteryzacji w 2D po PCA
plt.figure(figsize=(10, 6))
plt.scatter(data_pca[:, 0], data_pca[:, 1], c=clusters_hierarchical_pca, cmap='v')
plt.title(f"Wizualizacja klasteryzacji hierarchicznej po PCA (k={k})")
plt.xlabel("Główna składowa 1")
plt.ylabel("Główna składowa 2")
plt.colorbar(label="Klaster")
plt.grid()
plt.show()

```


Silhouette Score dla klasteryzacji hierarchicznej (ward linkage, k=3): 0.12
 Silhouette Score dla k-means (k=3): 0.15
 Silhouette Score dla klasteryzacji hierarchicznej po PCA (k=3): 0.45

In []:

3. Wnioski z zadania.

Podczas realizacji tego ćwiczenia miałem możliwość zapoznania się z procesem oceny przydatności danych do analizy skupień (klasteryzacji). Było to kluczowe doświadczenie w pracy z danymi, które pokazało, jak ważna jest ich weryfikacja przed przystąpieniem do modelowania.

Jednym z pierwszych wniosków było zrozumienie, że nie wszystkie zbiory danych nadają się do analizy skupień. Przeprowadzona analiza pozwoliła na ocenę struktury danych poprzez identyfikację **kolumn numerycznych**, co jest istotne, ponieważ większość algorytmów klasteryzacji działa na wartościach liczbowych. Wartością dodaną było sprawdzenie **liczby unikalnych wartości w kolumnach kategoriowych**, co pomogło ocenić, czy te zmienne mogą być przydatne w modelowaniu.

Kolejnym istotnym aspektem było wykrywanie **brakujących wartości**. Ćwiczenie pokazało, że duża liczba brakujących danych może wpłynąć na wyniki klasteryzacji i wymaga podjęcia decyzji o ich uzupełnieniu lub usunięciu. Dzięki analizie zakresu wartości w kolumnach numerycznych można było również zauważyć ewentualne **wartości odstające**, które mogą zaburzyć proces grupowania obserwacji.

Wykorzystanie metod eksploracyjnej analizy danych pozwoliło mi zrozumieć, jak ważna jest **normalizacja i standaryzacja cech** przed zastosowaniem algorytmów klasteryzacji. Duże różnice w skalach wartości poszczególnych cech mogą prowadzić do nieprawidłowego przypisywania obiektów do klastrów.

Ćwiczenie dostarczyło również praktycznej wiedzy na temat struktury danych i metod ich wstępnej analizy. Umiejętność sprawdzania rozkładu zmiennych, unikania problemów z danymi kategoriowymi oraz identyfikowania brakujących wartości jest kluczowa przy pracy z rzeczywistymi danymi.

Ostatecznym wnioskiem było to, że analiza danych przed klasteryzacją jest niezbędnym krokiem, który pozwala uniknąć błędów i zwiększa skuteczność algorytmów grupujących. Poznanie tych aspektów ułatwia wybór odpowiednich metod przetwarzania danych i dostosowanie ich do konkretnego zadania analitycznego.